SWEDISH MUSICAL
LEVANDE
MUSIKARV
HERITAGE

ANDERS WESSTRÖM

1720-1781

Sonata

Violino Solo con Violoncello obligato

Källkritisk utgåva av/Critical edition by Mårten Sundén

Levande musikarv och Kungl. Musikaliska Akademien

Syftet med Levande musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska Akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska Akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten gems of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Notgrafisk redaktör/Score layout editor: Anders Högstedt
Textredaktör/Text editor: Edward Klingspor

Levande musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska Akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 2207/Edition no 2207
2019
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande musikarv
979-0-66166-708-7

Levande musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska Akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Barbro Osher Pro Suecia Foundation, Riksantikvarieämbetet och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket, Svensk Musik och Sveriges Radio.

Sonata

Violino solo con Violoncello obligato

1

Anders Wesström
(1720-1781)

Allegro

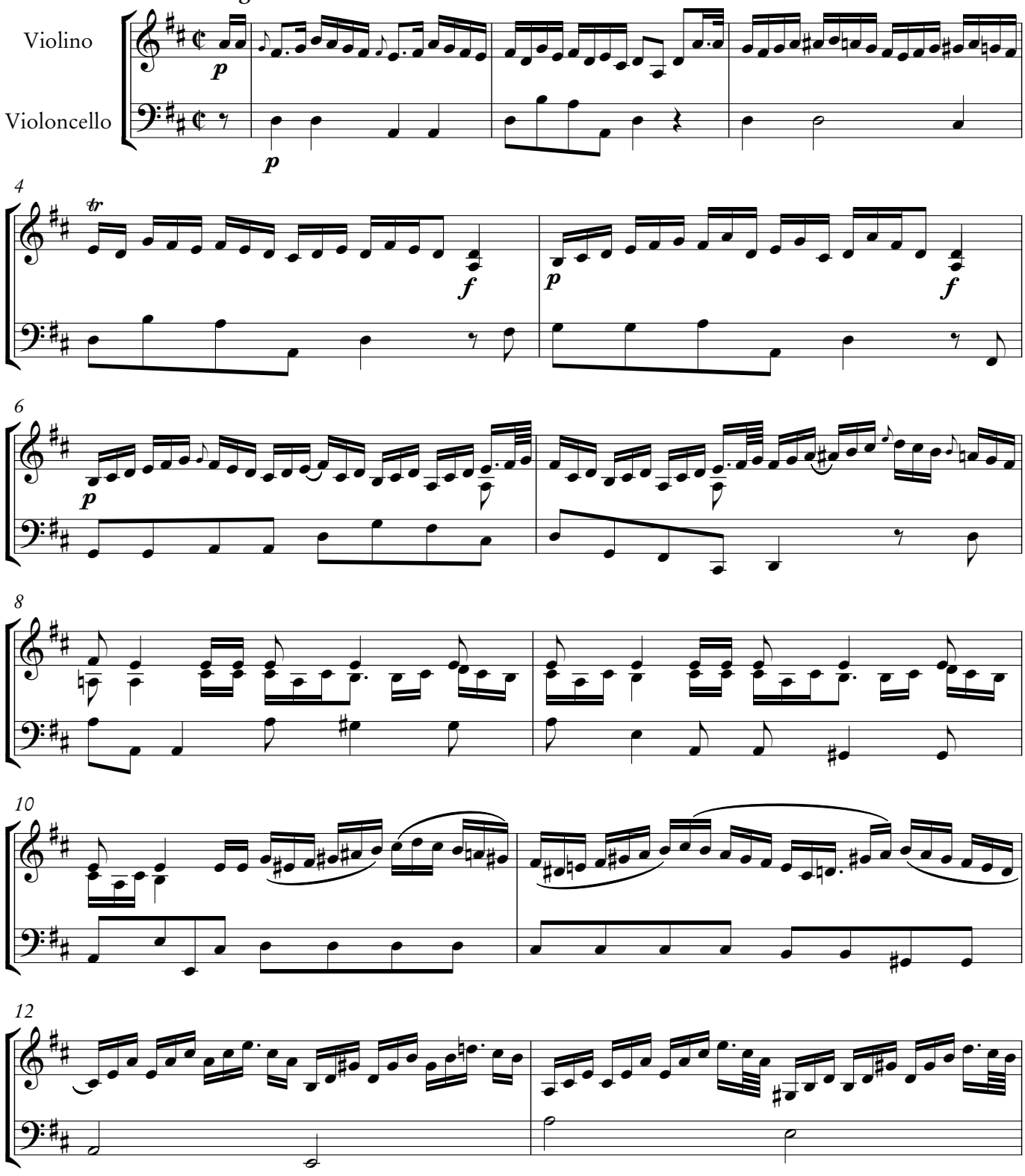

Kritisk utgåva av/Critical edition by Mårten Sundén
Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2019. Public domain. www.levandemusikarv.se

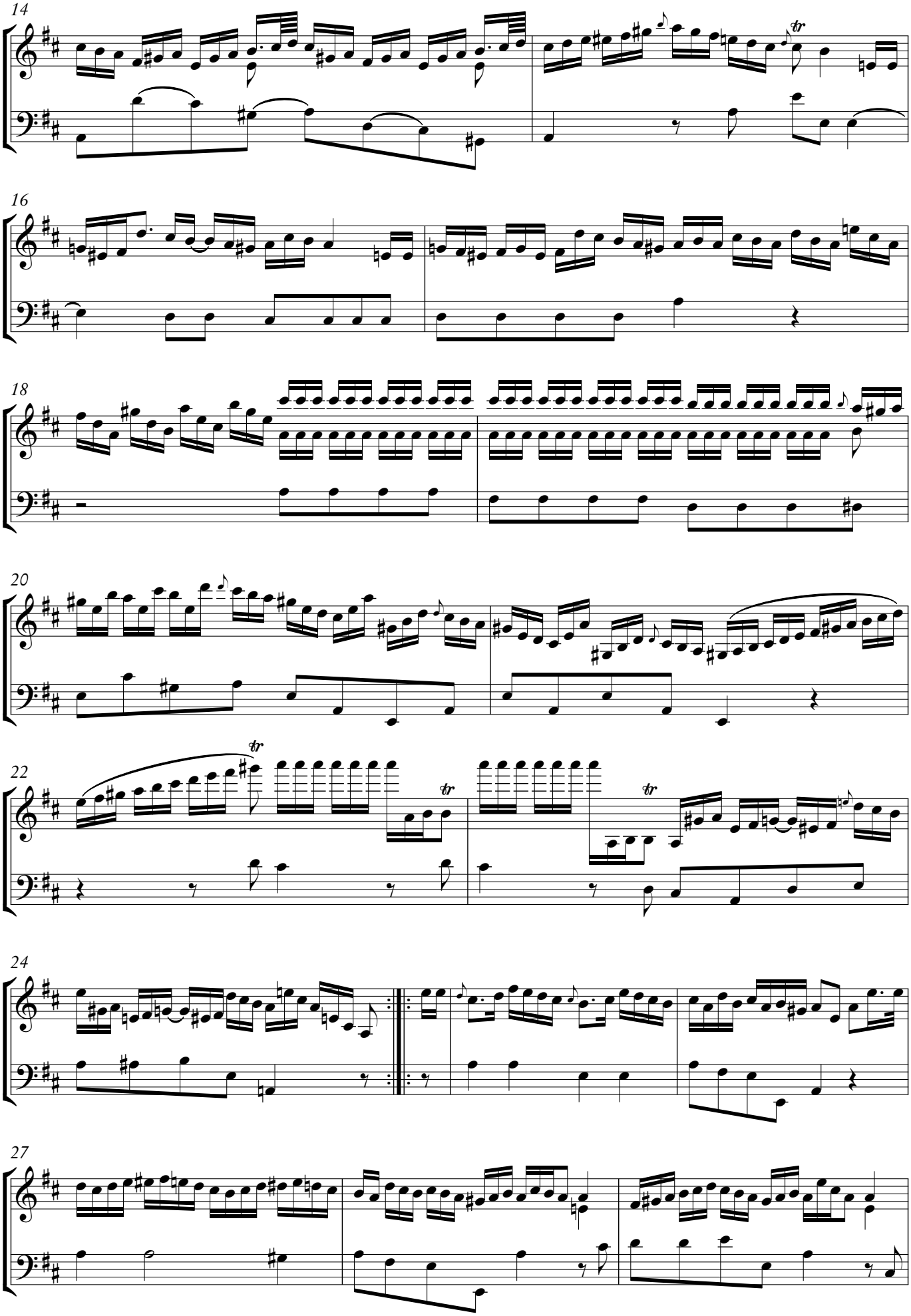
14
16
18
20
22
24
27

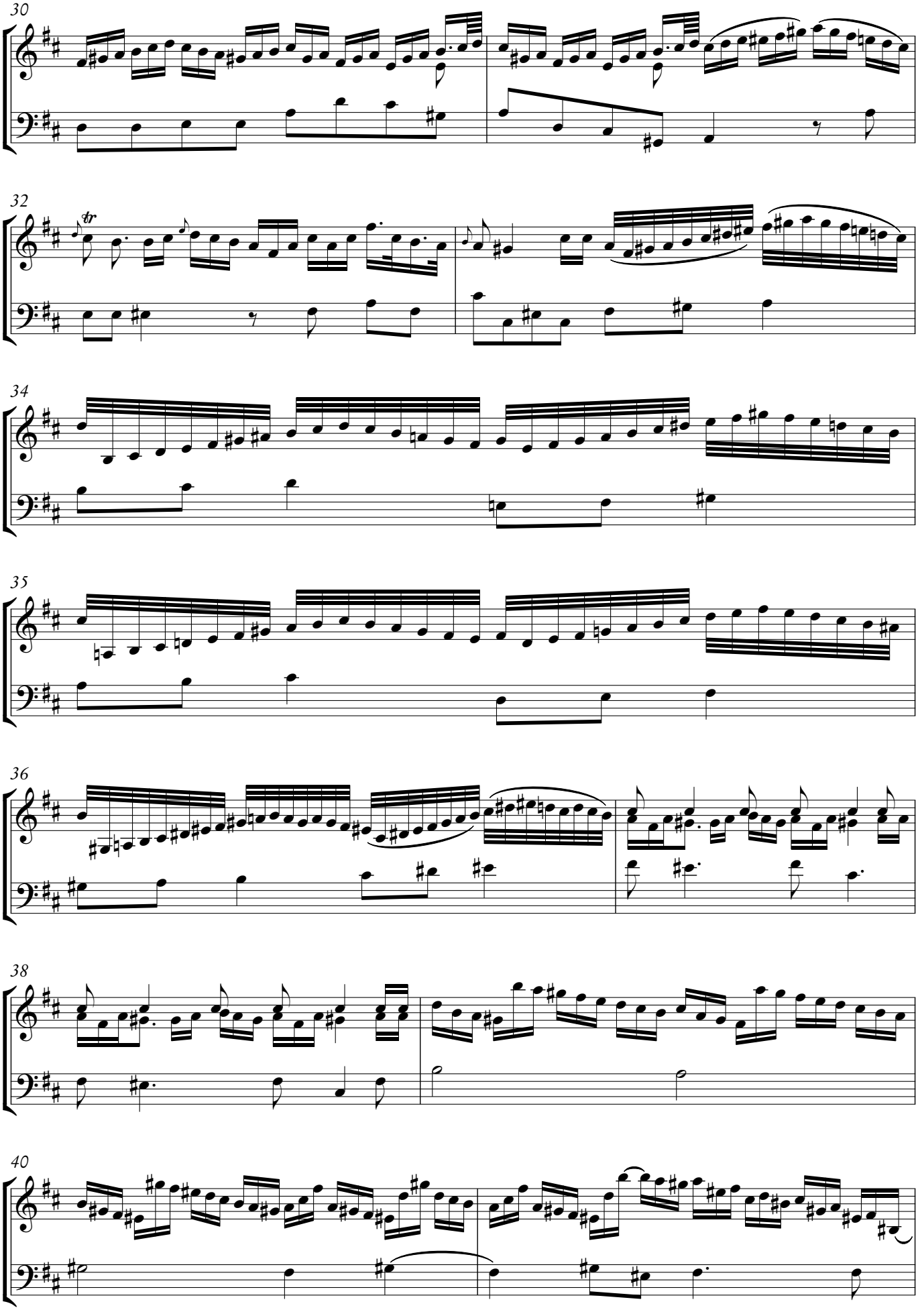
30
32
34
35
36
38
40

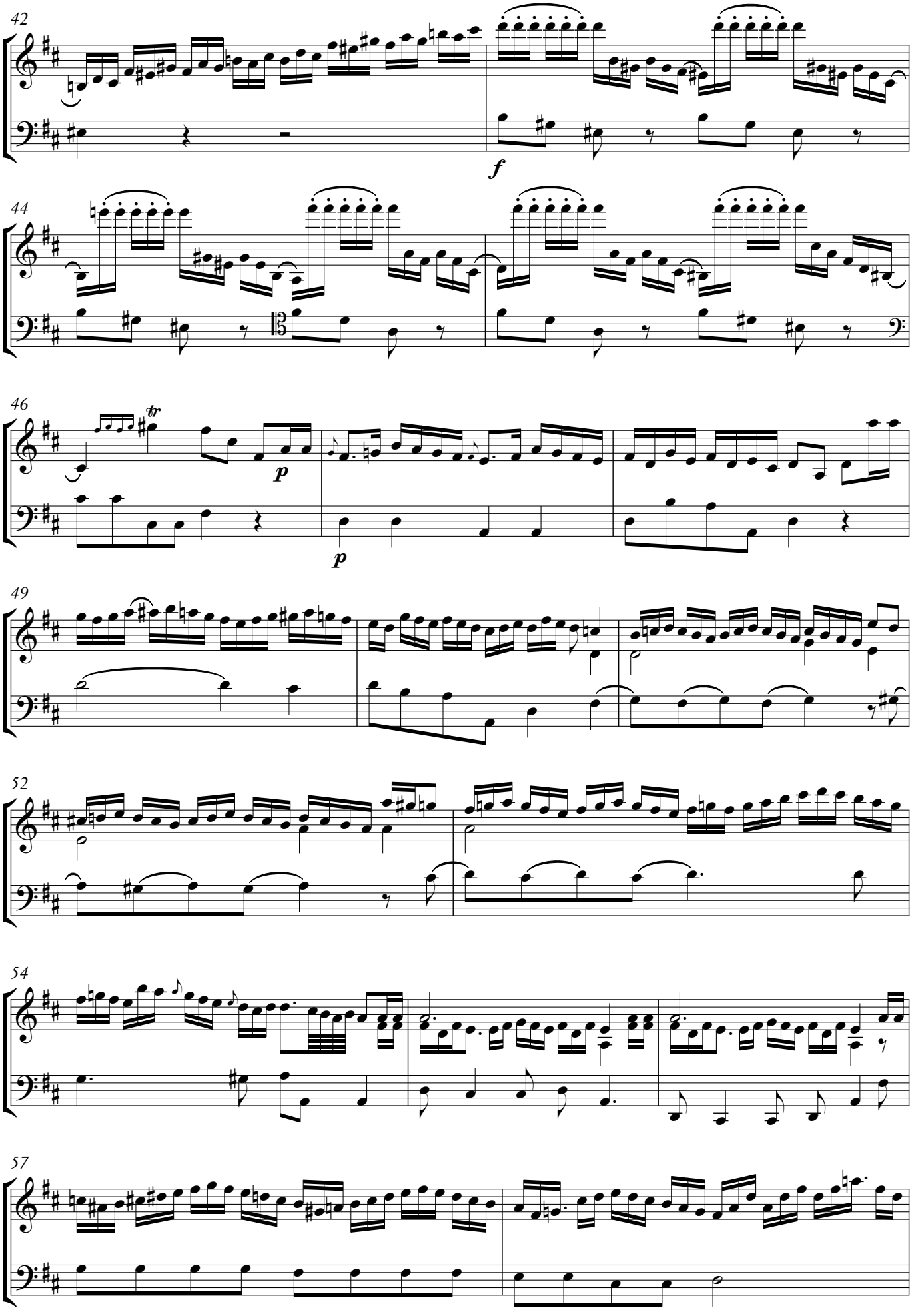
42
f
44
46
tr
p
p
49
52
54
57

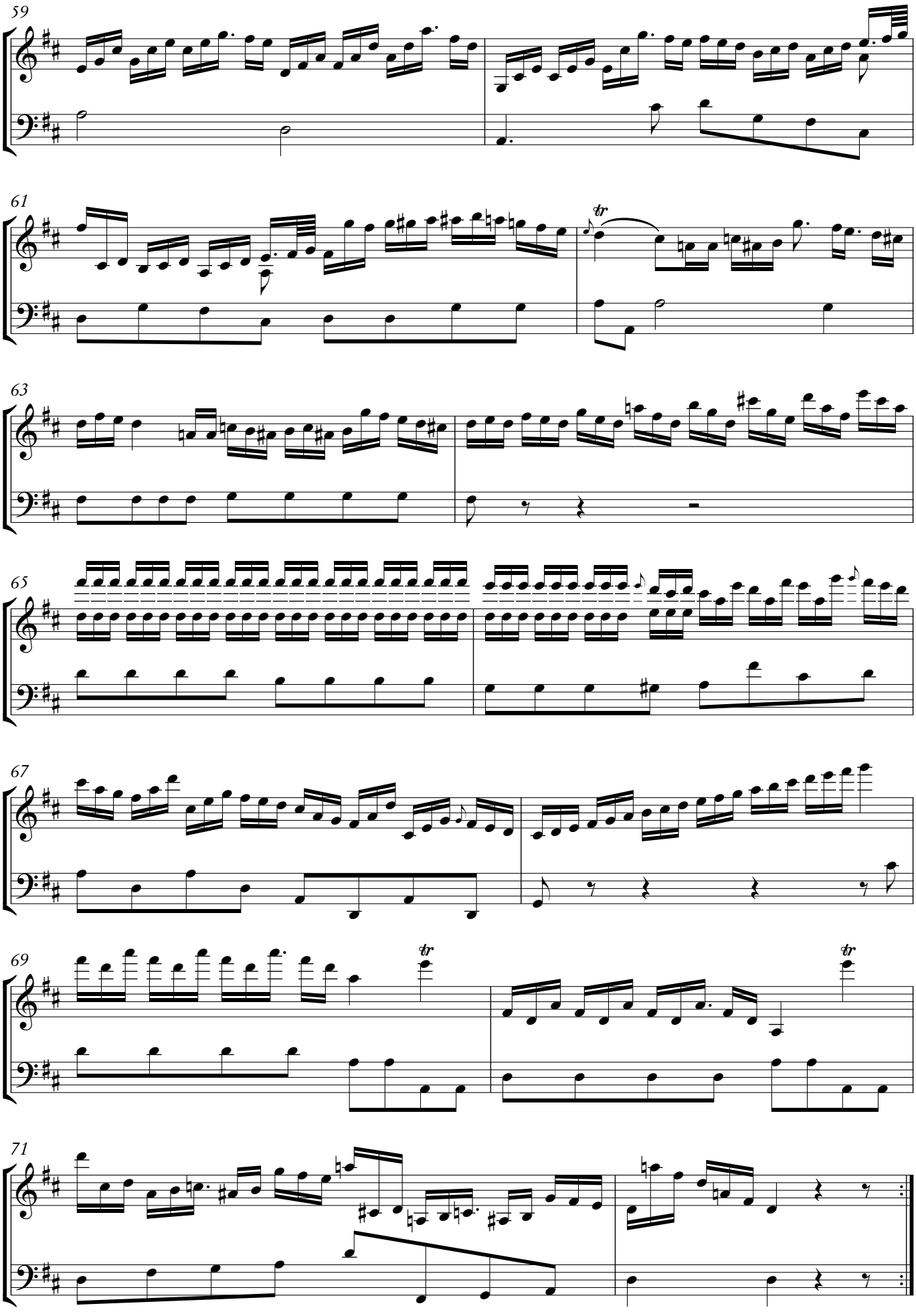
59
61
63
65
67
69
71

2

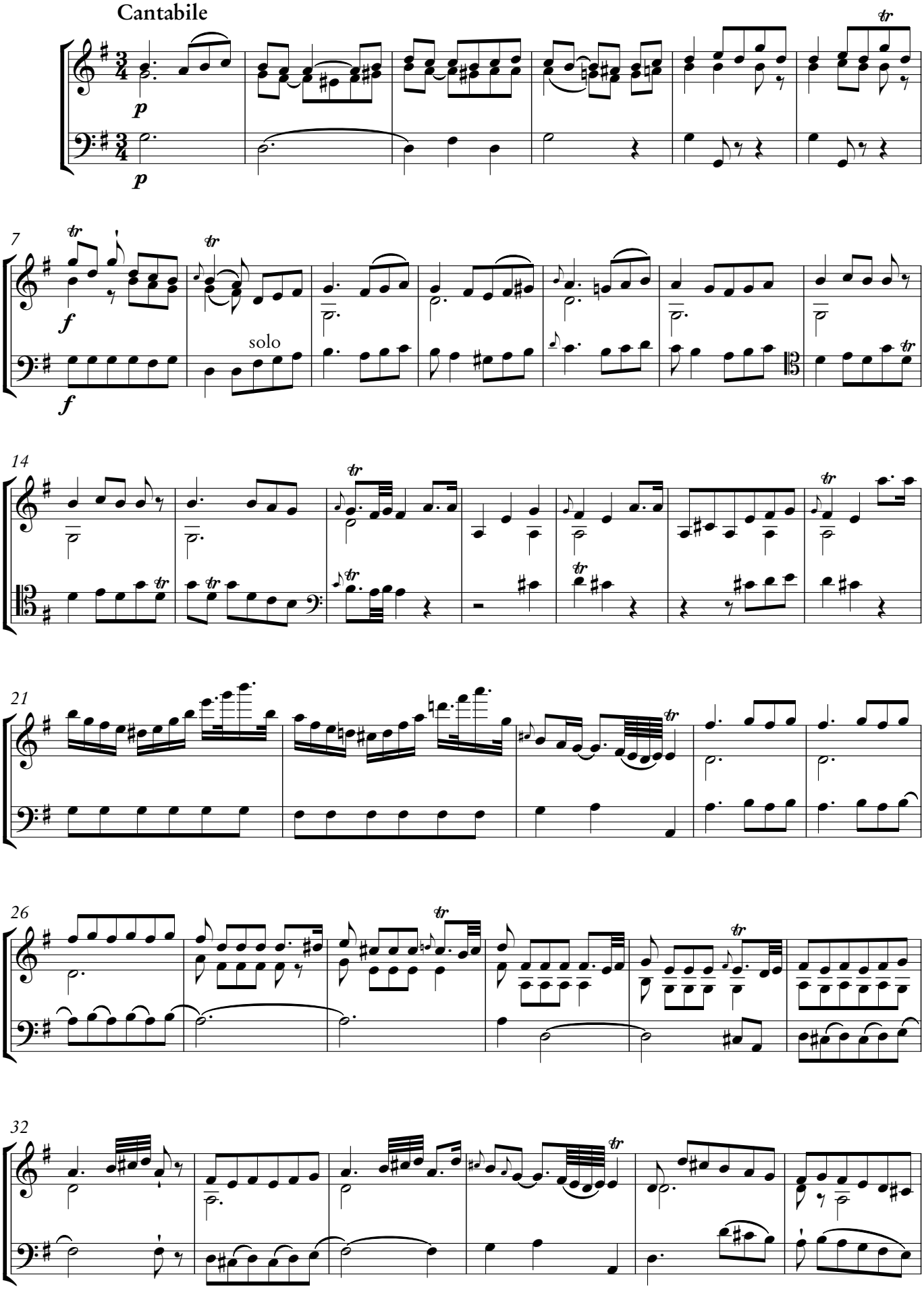

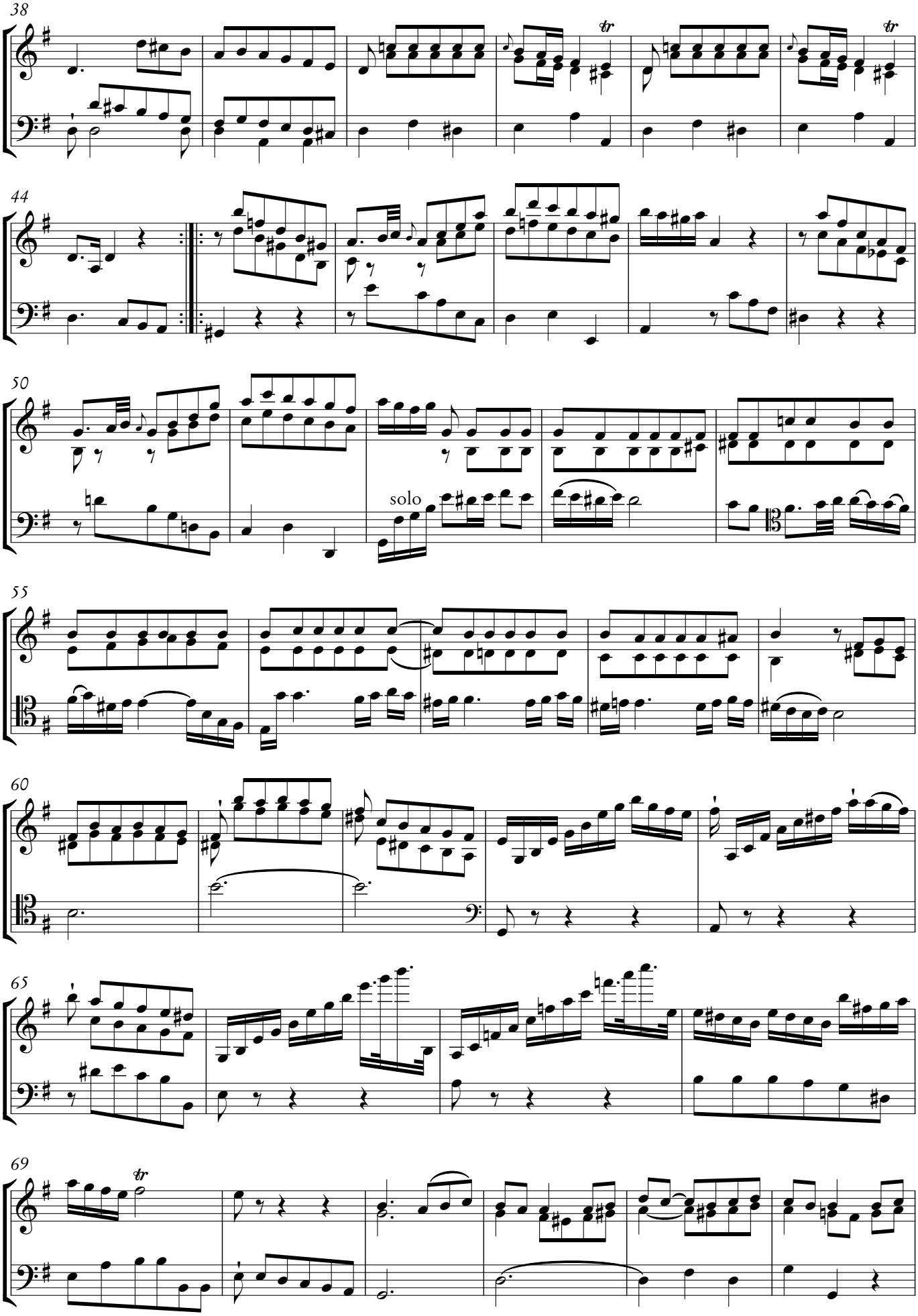
38
44
50
solo
55
60
65
69

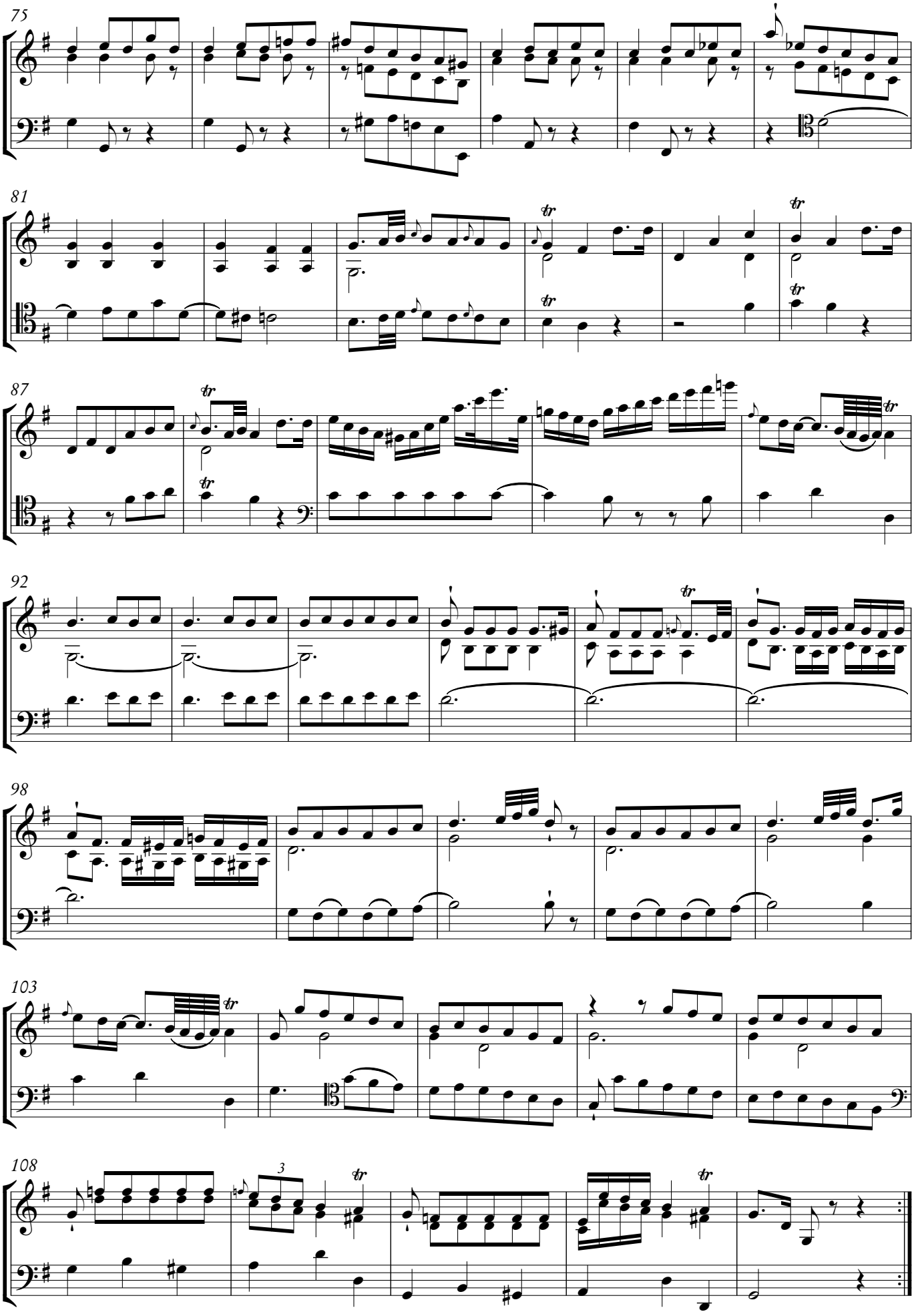
75
81
87
92
98
103
108
3

3

Polonesse Suezeso

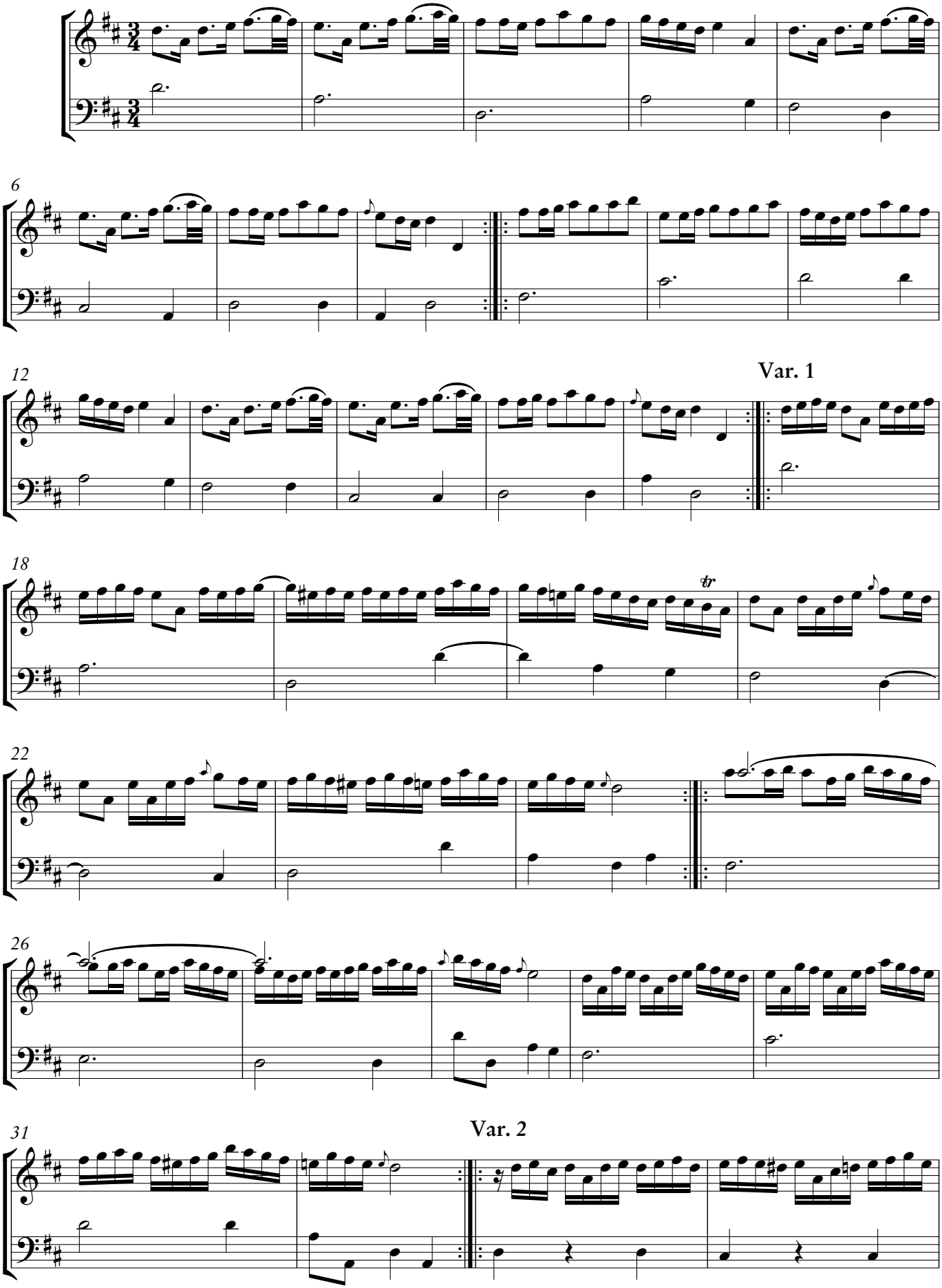

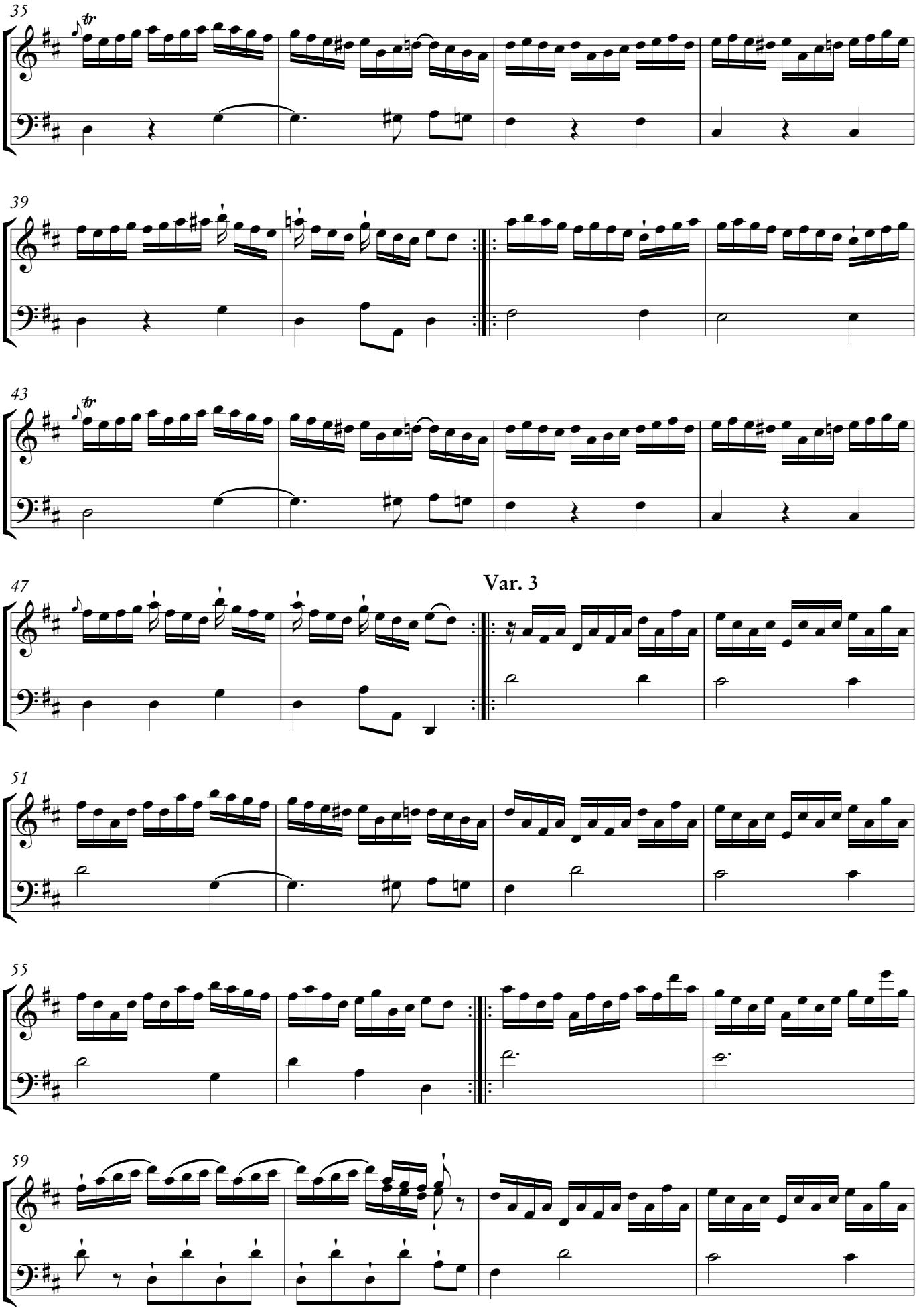
35
39
43
47
Var. 3
51
55
59

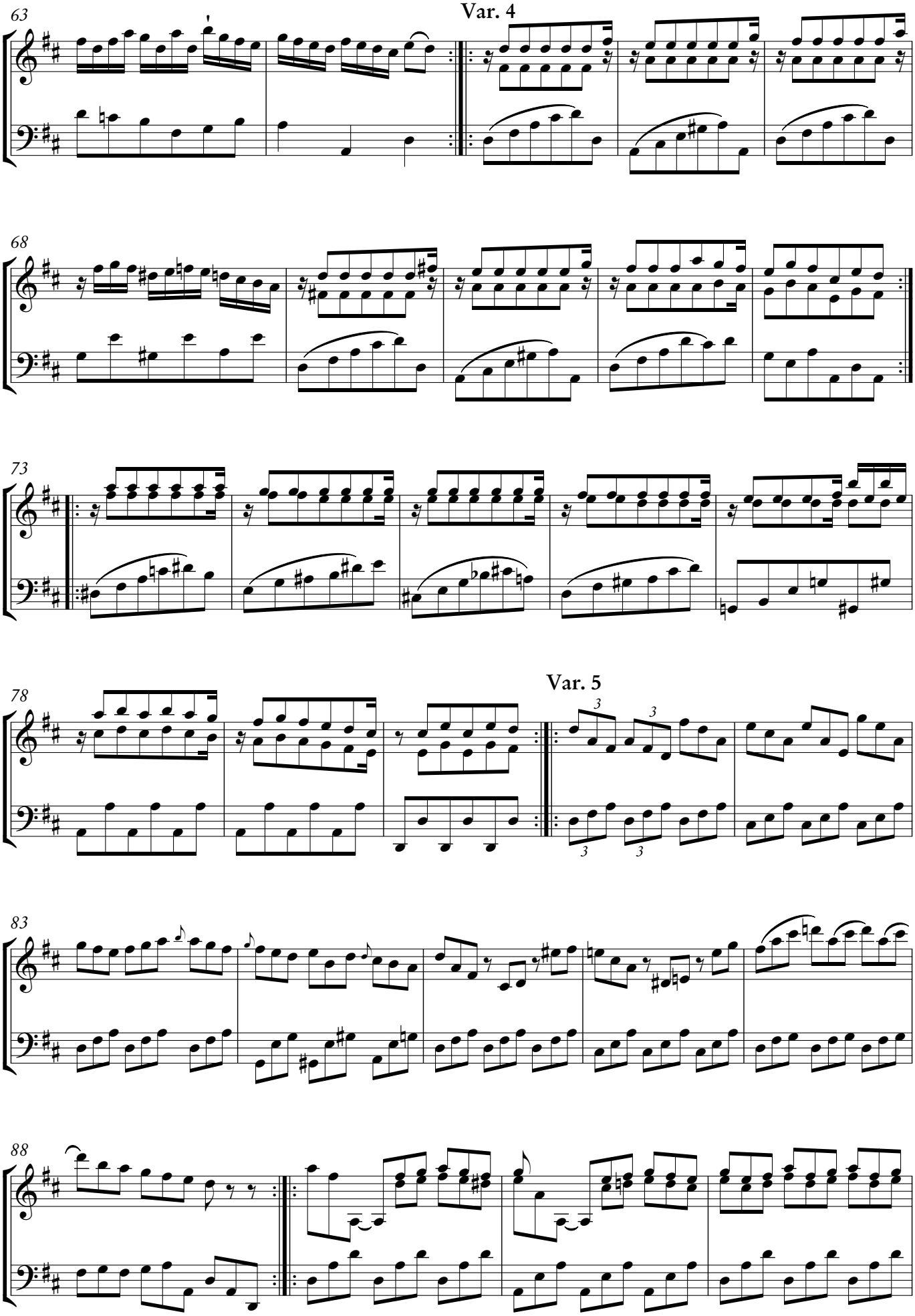
63
Var. 4
68
73
78
Var. 5
83
88

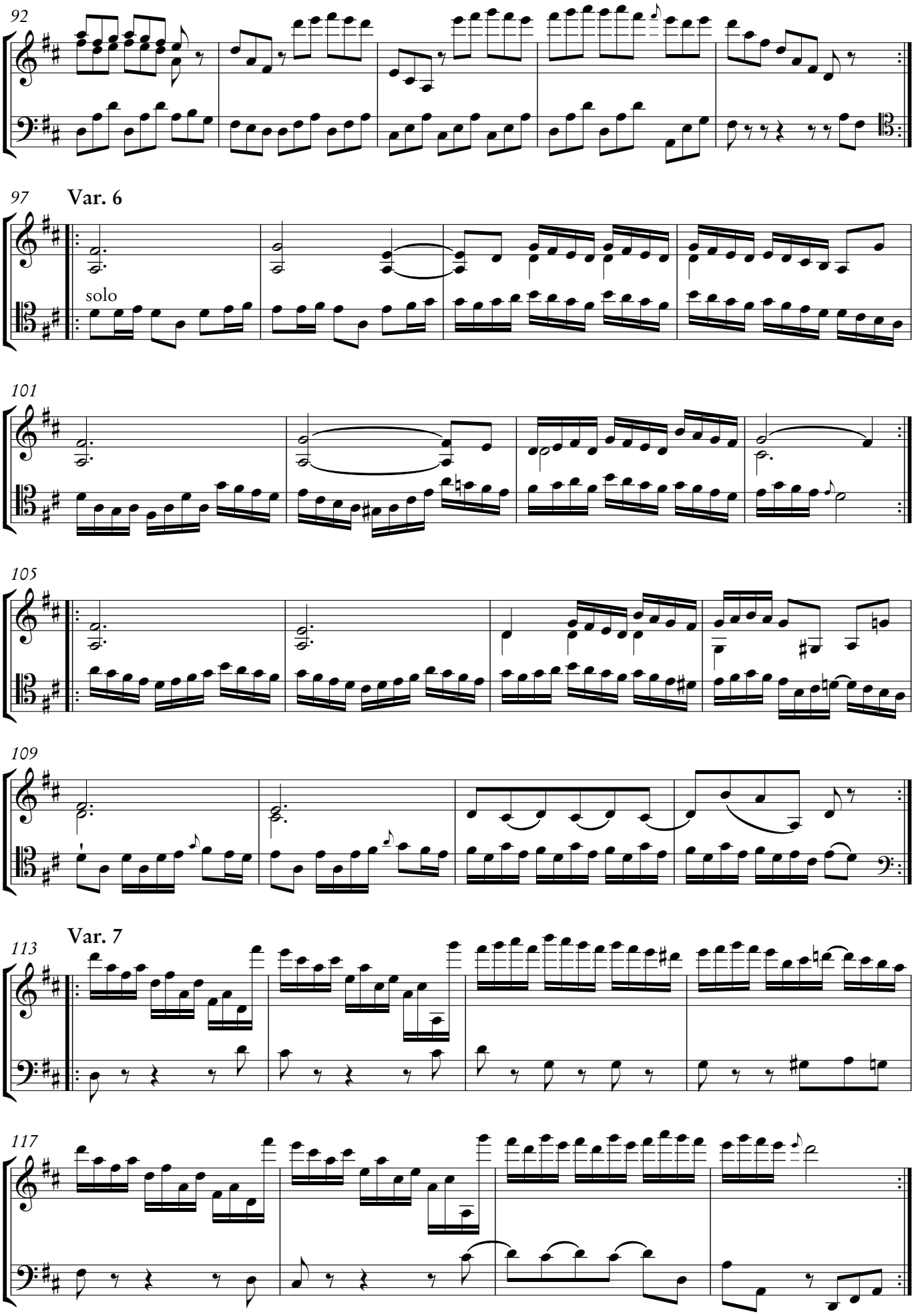
92
97
Var. 6
solo
101
105
109
Var. 7
113
117

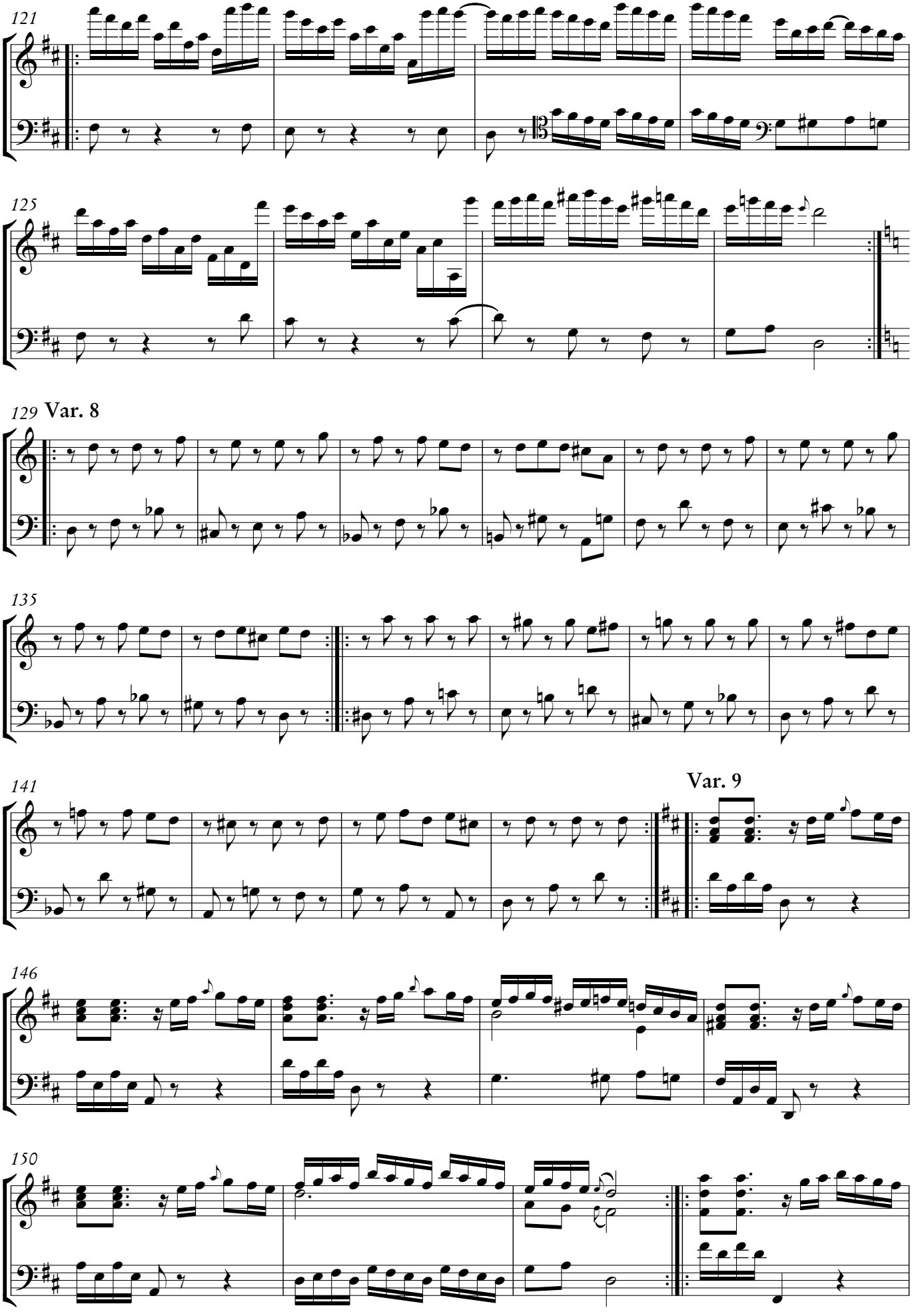
121
125
129
Var. 8
135
141
Var. 9
146
150

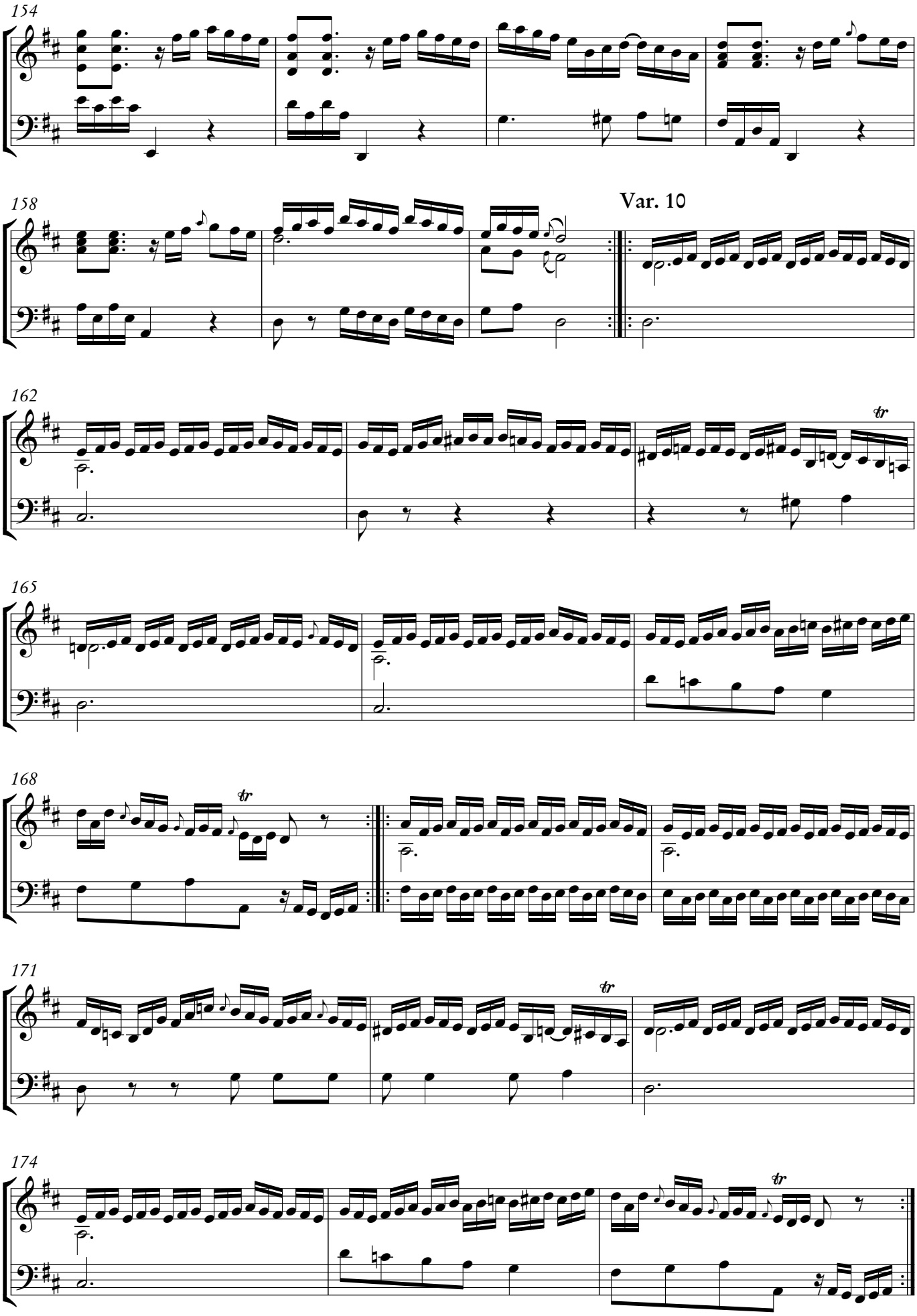
154
158
Var. 10
162
165
168
171
174

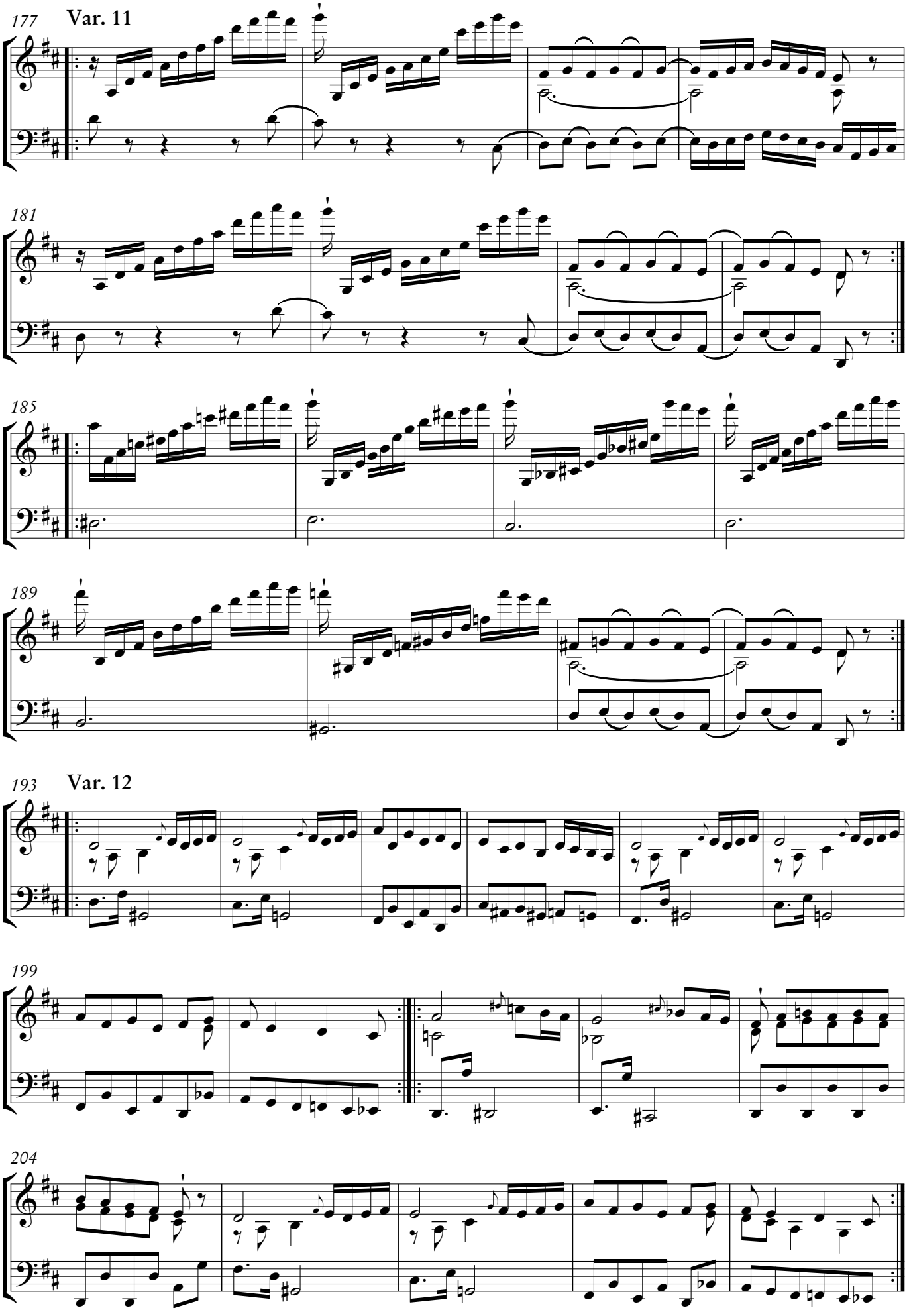
177
Var. 11
181
185
189
193
Var. 12
199
204

209 **Var. 13**

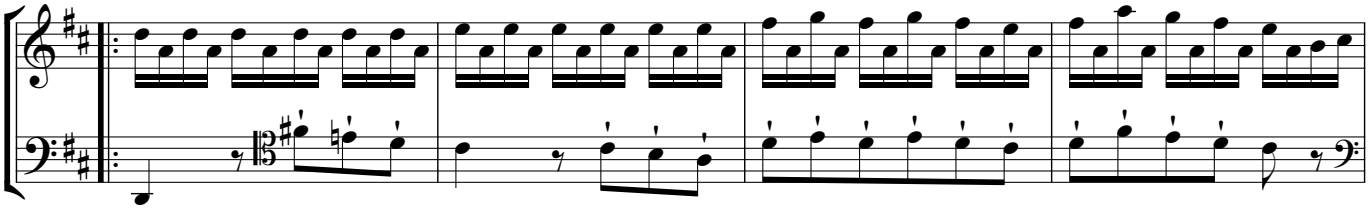

213

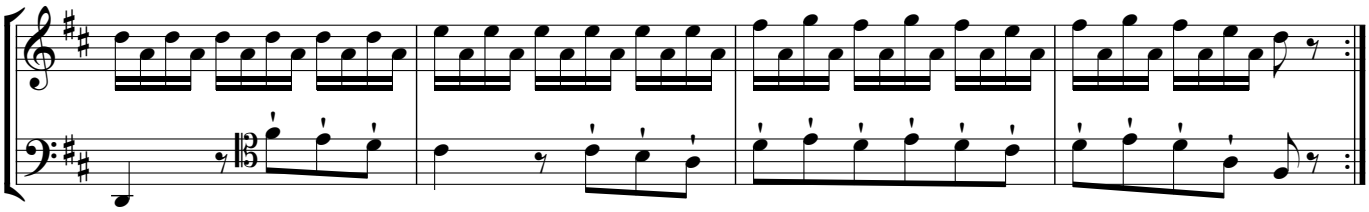

217

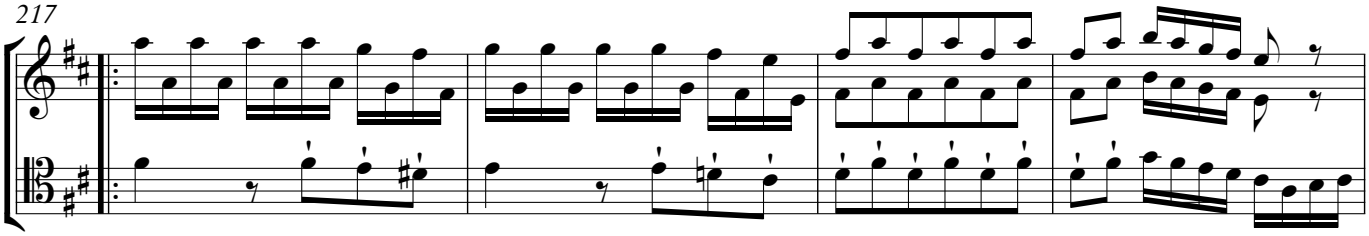

221

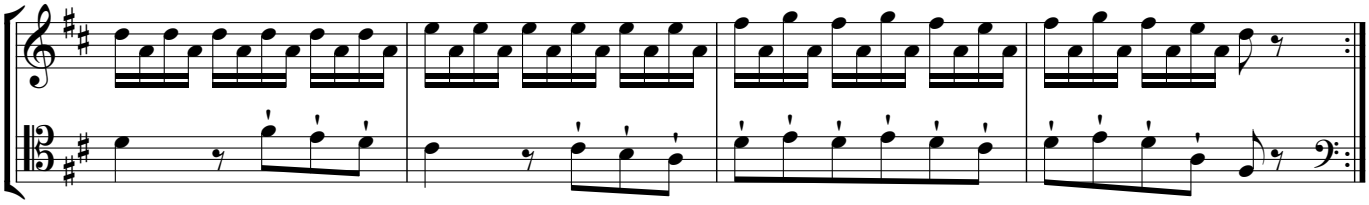

225 **Var. 14**

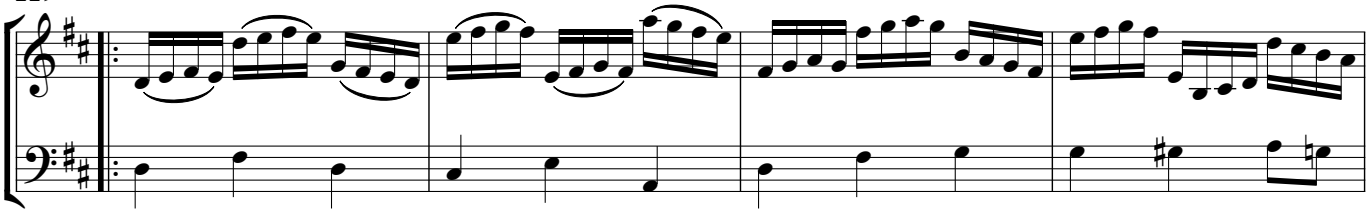

229

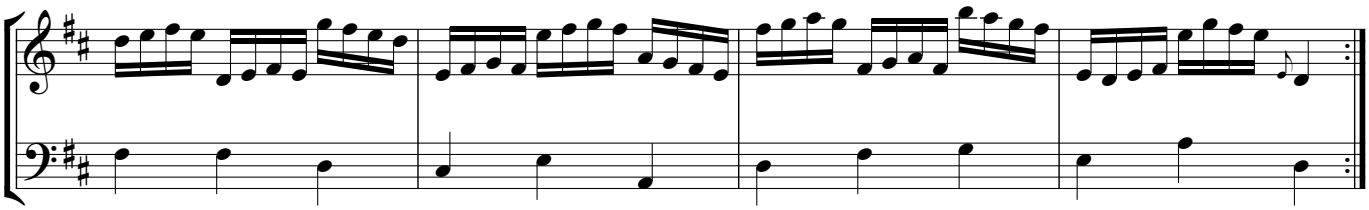

233

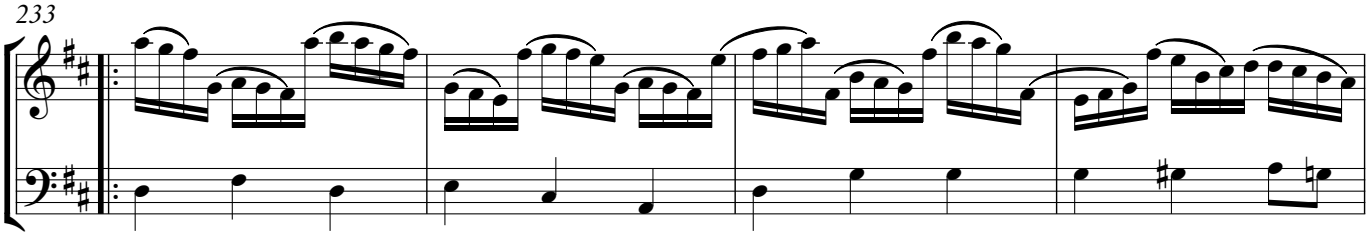

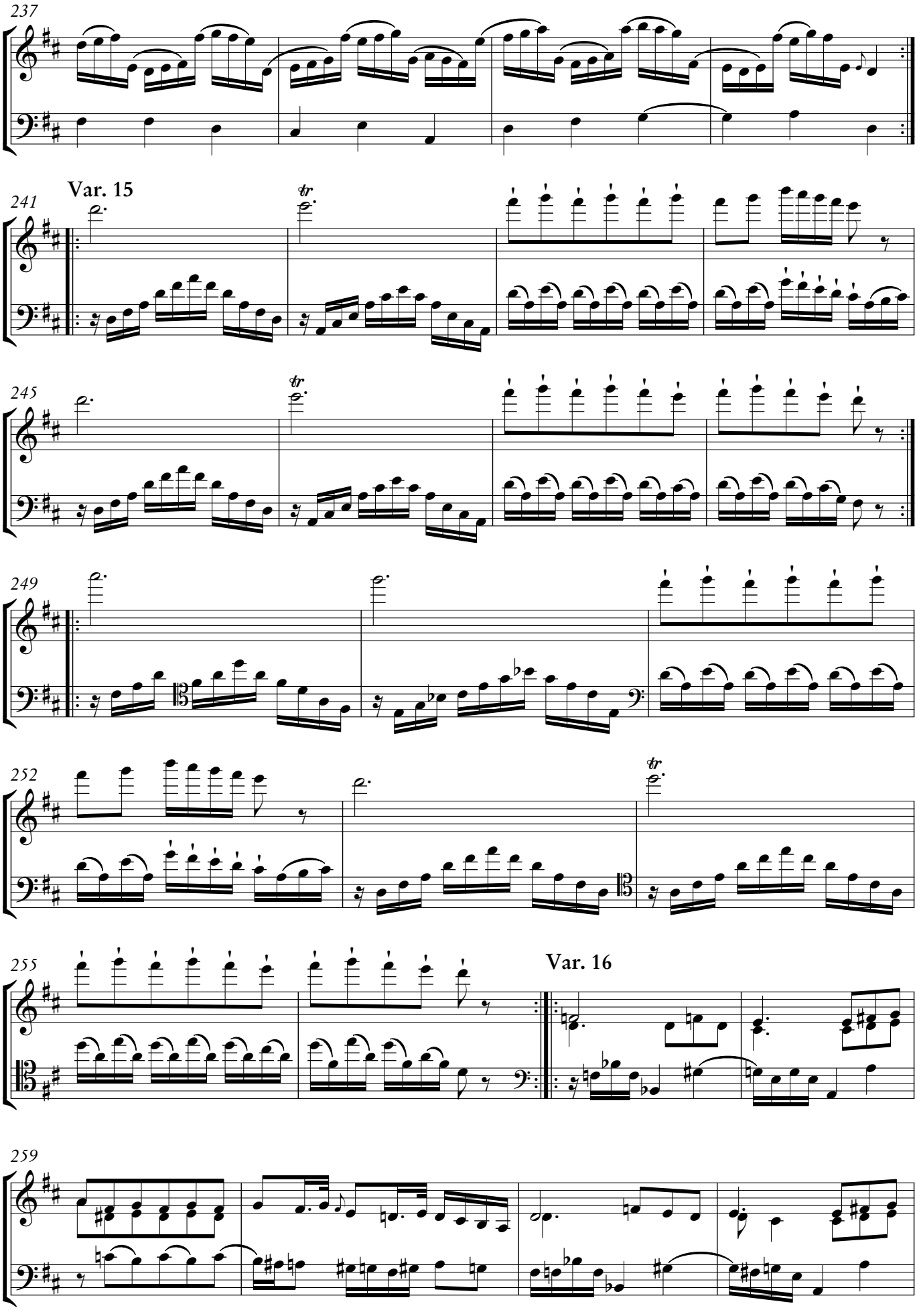
237
Var. 15
241
tr
245
tr
249
252
tr
255
Var. 16
259

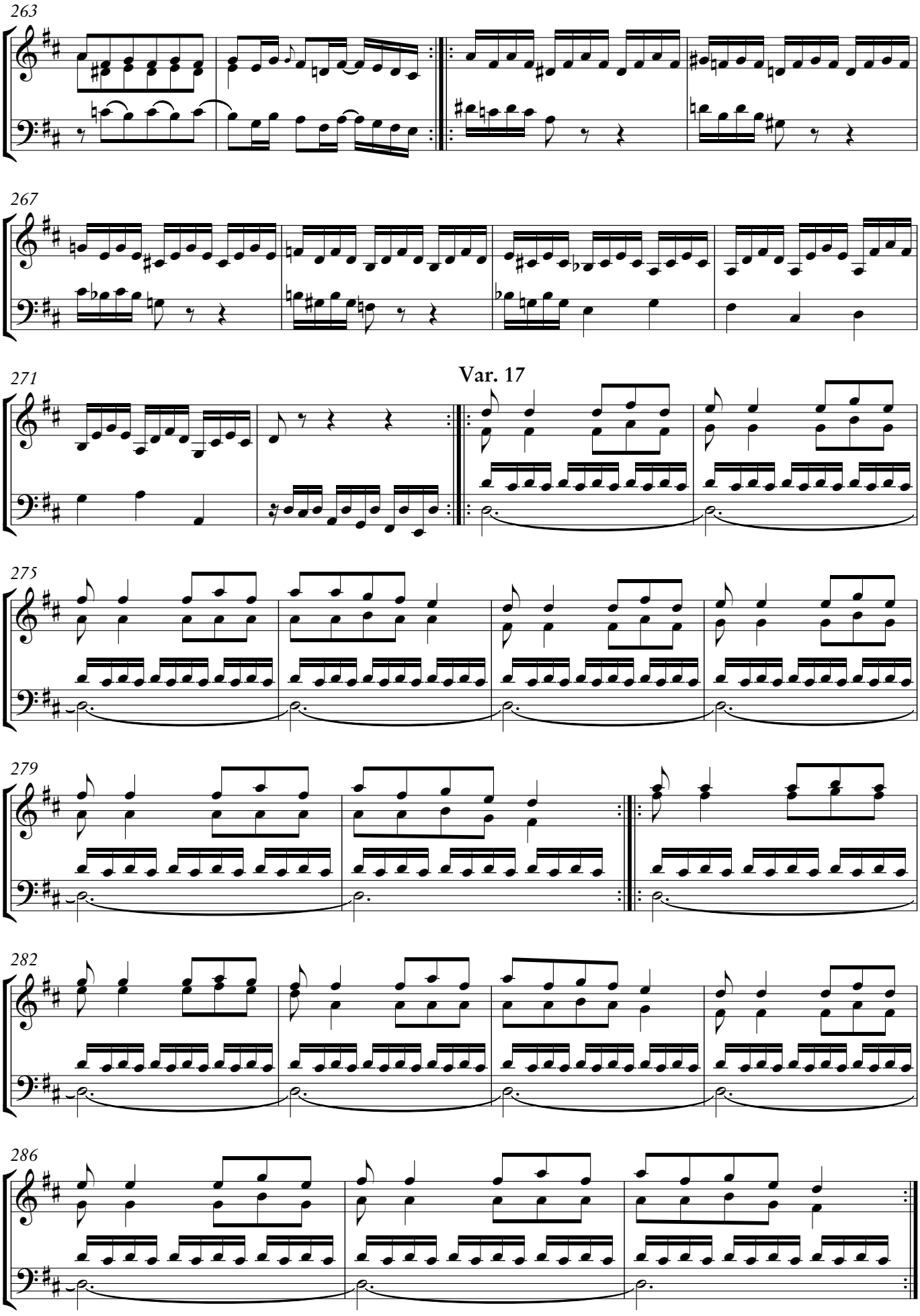
263
267
271
Var. 17
275
279
282
286

289 **Var. 18**

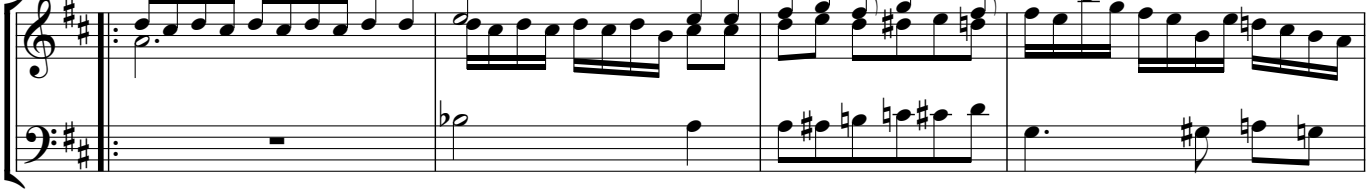

293

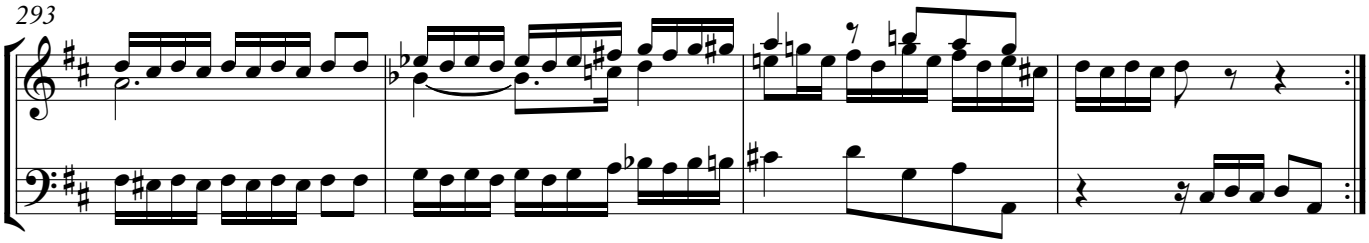

297

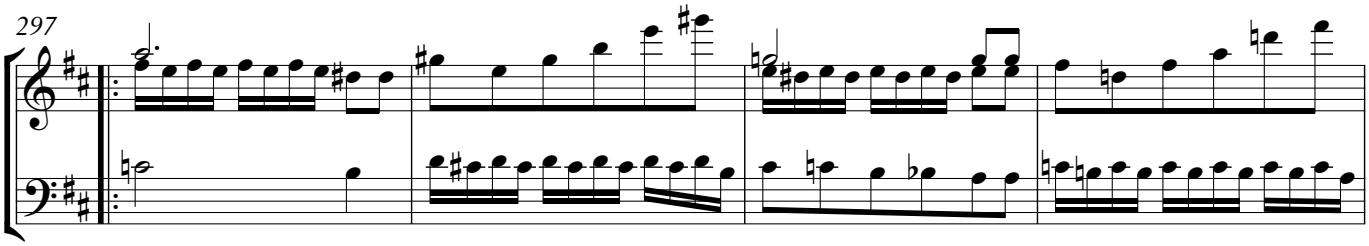

301

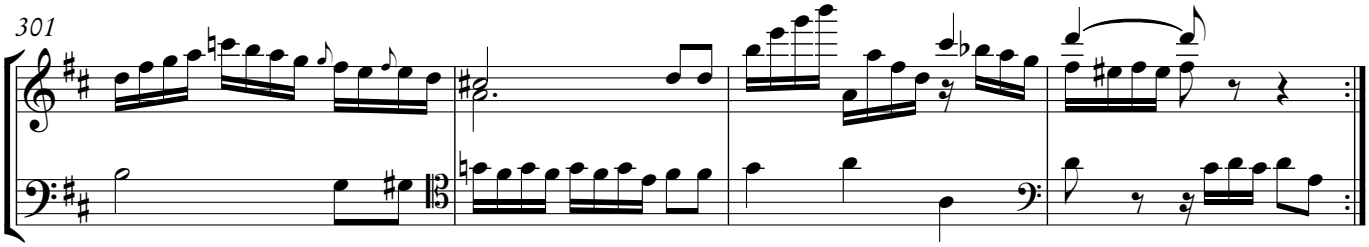

305 **Var. 19**

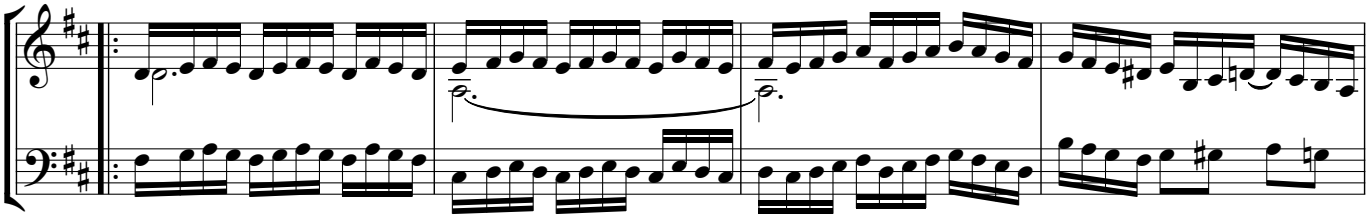

309

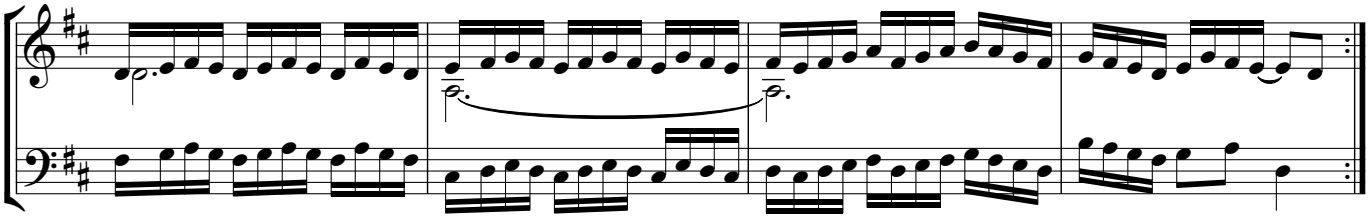

313

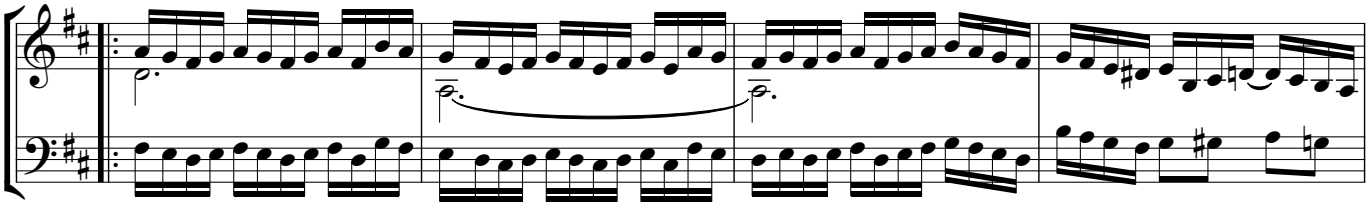

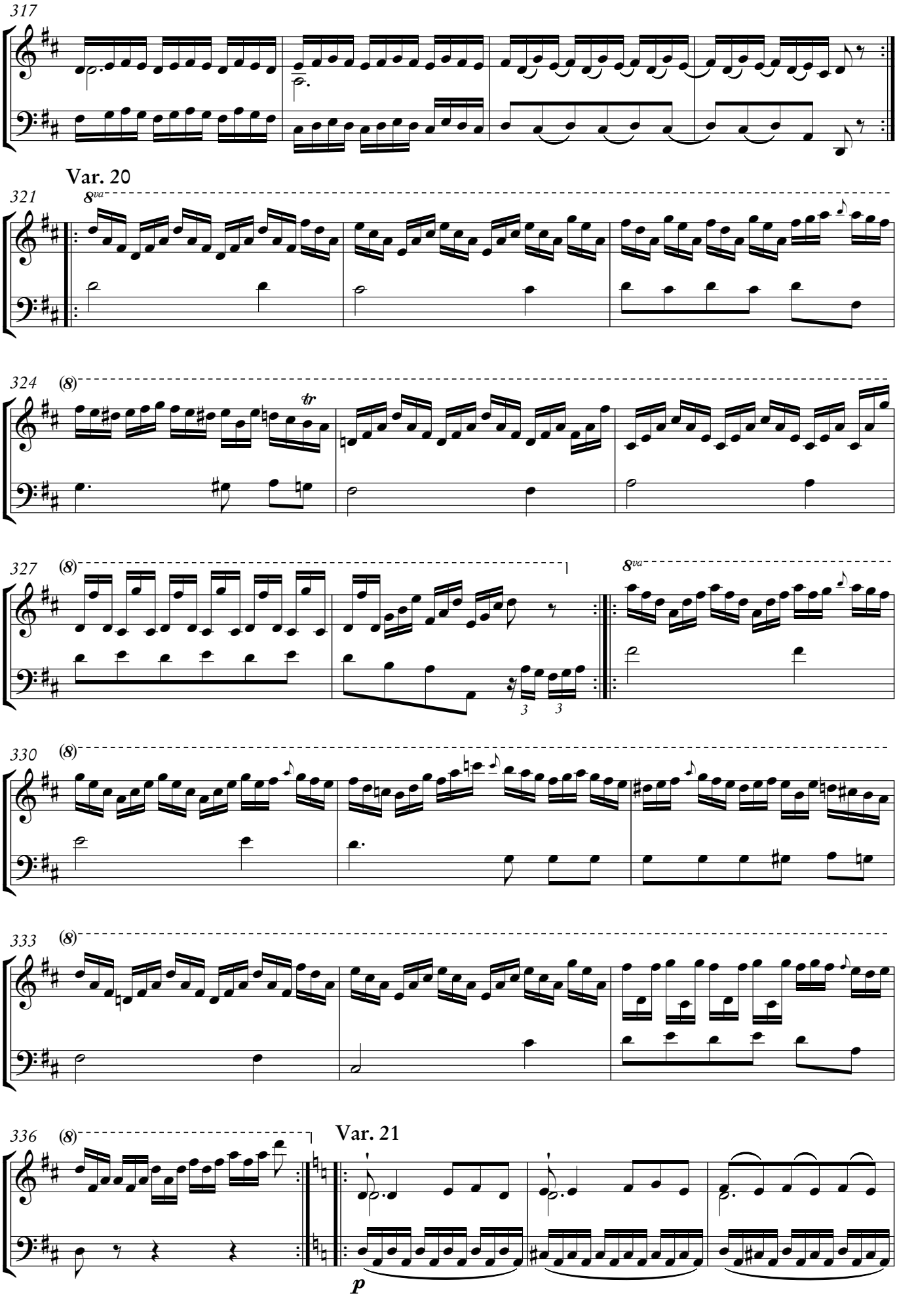
317
Var. 20
321
8va
324
(8)
tr
327
(8)
8va
330
(8)
333
(8)
336
(8)
Var. 21
p

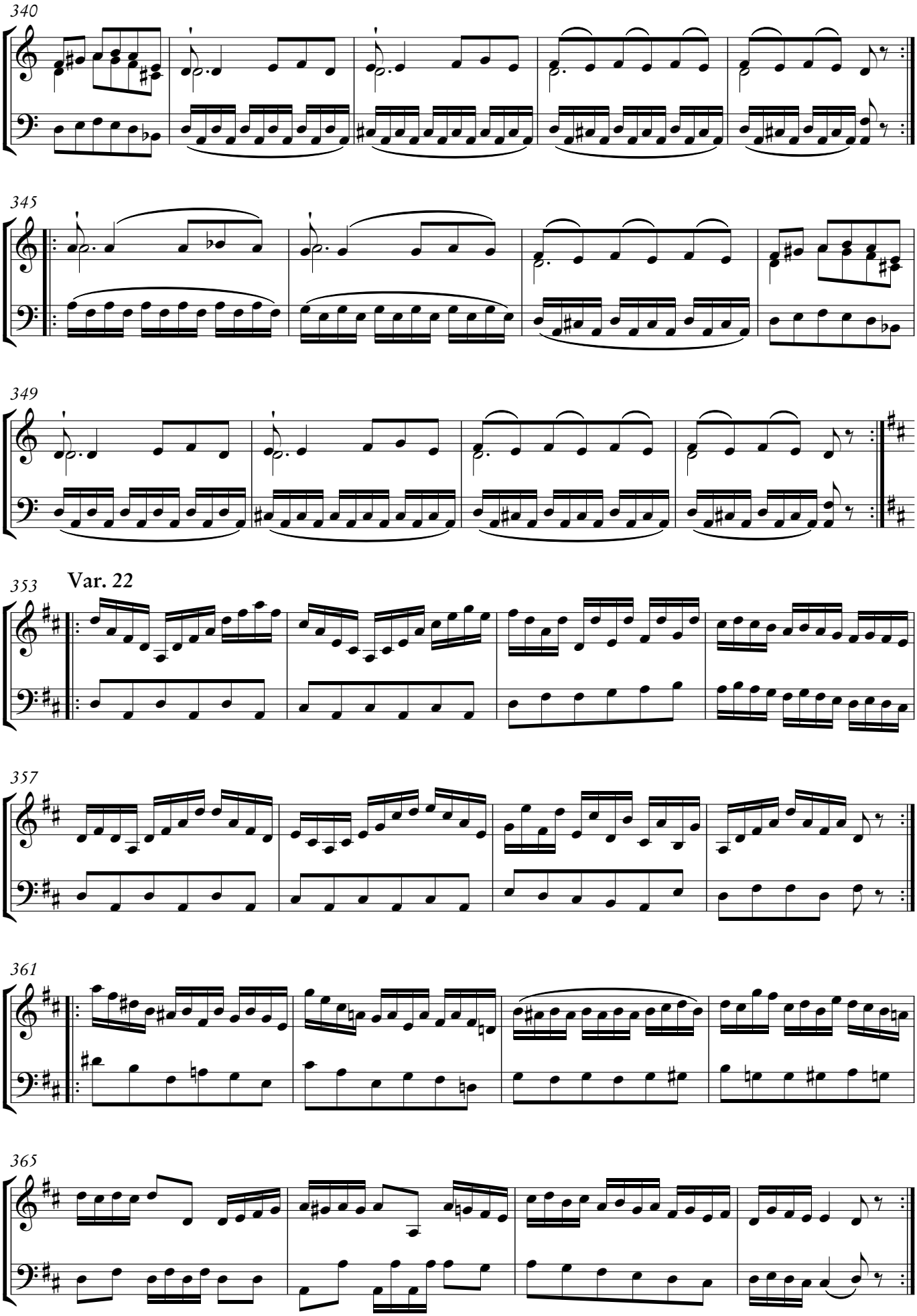
340
345
349
353
Var. 22
357
361
365

Anders Wesström

Anders Wesström föds år 1720 eller 1721 och får sin första musikaliska utbildning av fadern, som var organist. Som 13-åring övertar han faderns tjänst som organist i Hudiksvall efter att denne avlidit i lungsot. Parallellt bedriver han juridikstudier i Uppsala och presenterar år 1744 avhandlingen De abdicatione regia, där han studerar ett antal kungliga tronavsägelser.

Efter detta beger sig Wesström till Stockholm och får plats som auskultant vid Svea hovrätt samt extraordinarie violinist i Hovkapellet. Båda dessa tjänster är dock oavlönade och Wesströms ekonomi är länge mycket ansträngd. Antagligen ägnar han sig åt privatundervisning. År 1756 får Wesström permission från Hovkapellet för att studera på kontinenten. Wesström beger sig först till Tyskland och Dresden där han möter den unge Johann Gottlieb Naumann, som han sedan tar med sig på den fortsatta resan till Italien. I Padua börjar Wesström studera för violinisten och tonsättaren Giuseppe Tartini, och återvänder till Stockholm hösten 1760.

Nu börjar Wesström framträda som solist vid konserter i huvudstaden och på konsertresor, under vilka han framför både ny musik som han medfört från Italien och egna verk. De ekonomiska bekymren verkar äntligen vara över.

I februari 1773 ansöker Wesström om avsked från Hovkapellet med pension för resten av livet, som han beviljas. Våren 1774 försvinner Wesström från offentligheten. Troligtvis beror detta på tilltagande alkoholmissbruk – från och med nu går det snabbt utför. Wesström hade efter avskedet fortsatt kvittera ut full lön, och när detta uppdagas beslutas att Wesström blir utan pension de kommande fem kvartalen.

En möjlighet att lösa den ekonomiska situationen dyker upp 1776 – Wesström söker en tjänst i Gävle som organist och musiklärare vid stadens gymnasium. Wesström är den enda sökanden. Han får tjänsten, men infinner sig inte till tjänstgöring. När han till slut kommer är han ovårdad och i dålig kondition. Hans befogenheter inskränks och klagomålen hopar sig. Julen 1780 är han särskilt våldsam och i januari avviker han till Stockholm med följden att han blir avskedad och åtalad. Innan den påföljande rättegången avslutas reser han till Uppsala där han avlider den 7 maj 1781 i frossa och gulsot.

Bland Anders Wesströms bevarade verk finns bland annat uppfinningsrika solosonater, sinfonior och stråkkvartetter influerade av Sammartini och Haydn. Wesström var en av sin tids främsta svenska violinister.

© *Mårten Nehrfors,* Levande musikarv

Anders Wesström

Anders Wesström was born in 1720 or 1721 and received his first musical training from his father, who was an organist. At the age of 13 he took over his father's position as organist in Hudiksvall upon his death by tuberculosis. In parallel he studied law in Uppsala and presented his dissertation in 1744, *De abdication regia*, in which he studied a number of royal abdications.

Wesström subsequently made his way to Stockholm and was given the position of trainee at the Svea Court of Appeal, and also found work as a temporary violinist in the Royal Court Orchestra. Both of these positions were unpaid, however, and Wesström's private economy was tight. He likely also took on private students. In 1756 Wesström received permission from the Royal Court Orchestra to study on the continent. Wesström first went to Dresden, where he met the young Johann Gottlieb Naumann, who he then brought along on his continued journey to Italy. In Padua Wesström began studies with the violinist and composer Giuseppe Tartini, and returned to Stockholm in the autumn of 1760.

At this point Wesström started to perform as a soloist at concerts in the capital, and on concert tours, during which he performed new music he had brought home from Italy, and his own works. His economic difficulties were finally over.

In February of 1773 Wesström applied for retirement from the Royal Court Orchestra with a lifelong pension, which he was granted. In the spring of 1774 Wesström disappeared from public life. This was likely due to alcohol abuse – and from here on it quickly spiraled out of control. Wesström had continued to take out a full salary after retiring, and when this was discovered it was decided that he would not receive any pension for the coming five quarters.

A possible solution to his economic situation appeared in 1776 – Wesström applied for a position in Gävle as organist and music teacher at the city's secondary school. Wesström was the only applicant. He got the position but seldom appeared for duty. When he did come to work, he was unkempt and in poor condition. His authority was then restricted and complaints about him began to pile up. At Christmas 1780 he was particularly violent and in January of 1781 he absconded for Stockholm and was consequently fired and charged. During the court case that followed he travelled to Uppsala, where he passed away on 7 May 1781 with a fever and jaundice.

Wesström's preserved works include innovative solo sonatas, sinfonias, and string quartets influenced by Sammartini and Haydn. Wesström was one of the foremost violinists of his time.

© *Mårten Nehrfors,* Levande musikarv. Trans. Nicole Vickers

Kritisk kommentar

Källmaterial

K, partitur, handskriven avskrift av originalet, Musik- och teaterbiblioteket i Stockholm (biblioteket, magasin 2010/190). Avskriften gjord av Daniel Erik Næzén år 1778. På försättsblad 1 till avskriften finns en handskriven kort biografi över Anders Wesström samt information om uppföranden av verket. På försättsblad 2 finns följande text: "SONATA VIOLINO SOLO con VIOLONCELLO OBLIGATO, da A. WESSTRÖM. Dan. Erik Næzén scr. Upf. 1778." **K** innehåller 3 satser med beteckningarna, Allegro, Cantabile samt Polonese Suezeso, en variationssats med 20 variationer.

S, handskrivna stämmor, *Solo Violino Primo* och *Basso*, Växjö stadsbibliotek, Mus.ms 24, Eklins samling nr 34:1. Stämmorna är gjorda av Salomon Eklin, troligen kring samma tid som **K**. **S** har en annan titel på sista satsen, "Polonesse con Variat." i violinstämman och "Pollonesse con Variationen" i *basso*. Här finns ytterligare två variationer, alltså totalt 22. *Basso* är noterad i G-klav klingande 1 oktav högre än på violoncello. Dessutom har toner från fiss och nedåt transponerats upp en oktav. Detta indikerar denna version har framförts på 2 violiner. Editionen väljer att bifoga en separat stämma i G-klav, *Violino Secondo*.

Kommentarer

K är välgjord och innehåller förhållandevis få fel. Dock har en okänd hand i efterhand gjort markeringar i avskriften, legatobågar, fingersättningar etc. Editionen bortser från dessa anteckningar om inte annat anges i kommentaren.

S är också välgjord och här finns inga markeringar gjorda i efterhand. Värt att notera är att flera av de noteringsfel som finns i **K** även återfinns i **S** vilket tyder på att även originalautografen innehöll dessa felnotationer.

Både **K** och **S** innehåller olika beteckningar för dynamik, *p:, f:, piano, pia, for.* Editionen väljer genomgående nutida skrivsätt dvs. f och p

I både **K** och **S** används mestadels en äldre typ av notation för överbundna toner i trioler. Detta gör att takterna inte går "jämnt" ut. Editionen väljer ändå denna typ av notation för att efterlikna avskriften. Se fig. nedan.

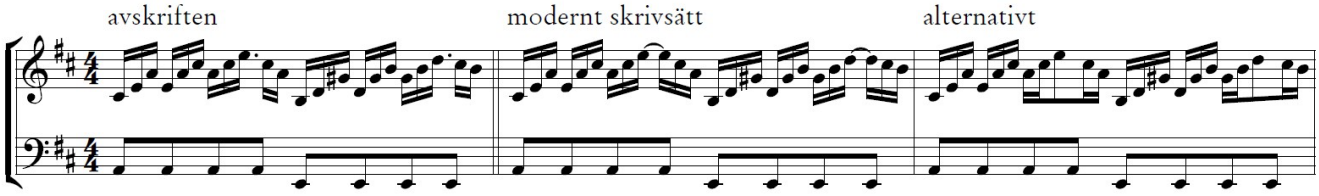

Wesström är sparsam och ibland inkonsekvent med notationen av legatobågar. Detta är särskilt märkbart i andra satsen. Editionen följer i möjligaste mån källorna och överlämnar till interpreten att efter eget huvud sätta legatobågar.

Sats 1, Allegro:

Takt	*Instrument*	*Kommentar*
1	Vc.	Dynamik(*piano*) endast angivet i Vl. Läggs till även i Vc.
7	Vl.	Legatobåge mellan a1-aiss1 saknas i **K**. Läggs till i enlighet med **S**.
7	Vl.	Sista sextondelstriolens första ton saknar återställningstecken vilket läggs till. Korrigeras således till a1.
11	Vl.	Andra legatobågen i **K** sträcker sig över d1 på 3e taktslaget där också en ny båge börjar. **S** noterar bågen över hela figuren. Sista taktslaget är överbundet till nästa takt i **S** men ej i **K**. Editionen väljer att skriva bågarna i enlighet med **S**.
14	Vc.	Legatobåge mellan d-c saknas i **K**. Läggs till i enlighet med **S**.
16	Vl.	Sista två sextondelarna saknar återställningstecken. Ändras till e1 i analogi med takt 63.
22	Vl.	**K** anger på andra taktslagets andra åttondel g3 medan **S** anger e3. Editionen väljer att korrigera till giss3 eftersom det är giss i skalan tidigare.
24	Vl.	Sjätte sextondelstriolens andra ton saknar återställningstecken vilket läggs till. Tonen korrigeras således till e1.
31	Vl.	**S** anger legatobåge över hela slag 3 och 4. Bågarna noteras i enlighet med **K**.
31	Vl.	Sista sextondelstriolens första ton saknar återställningstecken vilket läggs till. Tonen korrigeras således till e2.
34	Vl.	Första slagets skala är noterad i harmonisk moll med g1 och aiss1. Senare i takten blir det harmoniskt märkligt med aiss1. Det finns flera möjliga lösningar som låter bra men editionen väljer att ändra skalan till melodisk moll i analogi med skalan i takt 33.
34-36	Vl.	**K** har legatobågar inskrivna i efterhand med blyerts i analogi med takt 33. Det är rimligt att antaga att dessa skalor bör spelas bundet med legato, men editionen lämnar valet till interpreten.
43-45	Vl.	Staccato och legatobågar skiljer sig något mellan **K** och **S**. Här väljs att notera i enlighet med **S** som är mer konsekvent i sin notation.
45	Vl.	Fjärde slagets harmonik blir märklig om inte violinen gör en *cesura* efter fiss3 så att violoncellons Hiss hinner klinga ut innan violinen tar sitt ciss2. Ett alternativ är att återställa till c2(klingande hiss2). Editionen noterar i enlighet med **K** och **S** och överlämnar valet till interpreten.
51-53	Vc.	**K** har legatobågar som lappar över taktslagen medan **S** har bågar mellan åttondelarna på varje taktslag. Här väljs att notera i enlighet med **K**.

54-55	Vl.	Bordunen a1 är noterad helnot i **K** men punkterad halvnot i **S**. Noteras i enlighet med **S** eftersom man ändå måste släppa bordunen när man tar a på g-strängen.
57	Vl.	Första sextondelen i andra triolen ändras från c2 till ciss2 och tredje sextondelen i femte triolen återställs från aiss1 till a1.
62	Vl.	Sista sextondelen ändras från c2 till ciss2.
63	Vl.	Både **K** och **S** har efter första sextondelstriolen en punkterad åttondel d2 noterad vilket gör att takten inte går jämnt upp. I analogi med takt 16 har ändras denna till en fjärdedel.
63	Vl.	Sista sextondelen ändras från c2 till ciss2.
66	Vc.	**K** byter till giss på tredje åttondelen men i **S** på fjärde. Här väljs att notera i enlighet med **S.**
70	Vl.	Fjärdedelen på tredje slaget i Vl. är noterad f i **K** men korrigeras till a i analogi med föregående takt och eftersom f inte finns i violinens register.

Sats 2, Cantabile:

Takt	*Instrument*	*Kommentar*
1	Vl.	**S** har båge på sista tre åttondelarna. Gäller även senare i satsen när motivet återkommer(takt 9 osv.). Editionen väljer att notera i enlighet med **S**.
4	Vl.	Sista åttondelen i undre stämman, aiss1 saknar återställningstecken. Korrigeras till a1.
7	Vl.	Dynamik *for* finns endast angivet i Vc. Läggs till även i Vl.
10	Vl.	Andra slagets andra åttondel är noterad e1 men skulle mycket väl kunna vara ett eiss1. Editionen lämnar valet till interpreten.
13-15	Vc.	Drill saknas i **K** i takt 13 och ligger på g1 i takt 14. Ändras i enlighet med **S**.
16	Vc.	Förslaget saknas i **K**. Läggs till i enlighet med **S**.
18	Vc.	Andra fjärdedelen är noterad c1. Ändras till ciss1 i analogi med takt 20.
23	Vl.	Trettiotvåondelar ändras till sextiofjärdedelar för att passa i taktarten. Legatobåge saknas i **K** men läggs till i enlighet med **S**. Jämför även takt 35, 91 och 103.
26	Vl., Vc.	Legatobågar skiljer sig mellan **K** och **S**. **S** har båge mellan två åttondelar på varje taktslag, **K** binder mellan taktslagen och bågar saknas helt i Vl. i **K**. Editionen noterar i enlighet med **K**.

28	Vl.	Övre stämman är noterat c2 både i **K** och **S**. Ändras här till ciss2.
32	Vl.	Andra trettiotvåondelen c2 ändras till ciss2 i analogi med takt 34.
32	Vl.	Kil läggs till på sista åttondelen i analogi med Vc.
35	Vl.	Förslaget ändras från c2 till ciss2 i analogi med takt 23
41	Vl.	Sista fjärdedelen i understämman, c1 korrigeras till ciss1.
43	Vl.	Se takt 41.
47	Vl.	Andra åttondelen är noterad g2 i **S** och a2 i **K**. Analogt med takt 51 borde det vara sexter hela takten. Ändras till f2.
52	Vc.	Första taktslaget fjärde sextondelen är noterad a i **K** och h i **S**. Noteras i enlighet med **S**.
52	Vc	**K** och **S** har olika rytm noterat, Se fig. Editionen väljer att notera i enlighet med **S**.

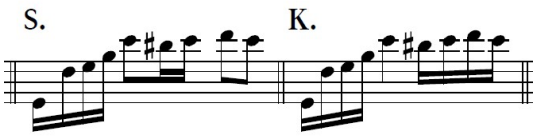

54	Vc.	**K** och **S** har olika rytm noterat, Se fig. Editionen väljer att notera i enlighet med **S**.

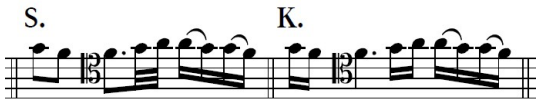

80	Vc.	Denna takt har i **S** en fallande skala c2-fiss1 från andra åttondelen i takten. Editionen väljer att notera i enlighet med **K**.
88	Vl.	Drillen på första taktslaget saknas i **K**. Läggs till i enlighet med **S**.
100	Vl., Vc.	Kil tillagt på sista åttondelen i analogi med takt 32.
111	Vl.	Tredje slaget undre stämman är noterad d1 i **K** men fiss1 i **S**. Editionen väljer fiss1.

Sats 3, Polonese Suezuso(Polonesse con Variat.):

Takt	*Instrument*	*Kommentar*
1	Vl.	Legatobåge på sista slaget saknas i **K**. Läggs till i enlighet med **S**. Gäller även takt 2, 5, 6, 13 och 14.
20	Vl.	Fjärde sextondelen är noterad f2 i **S**. Noteras g2 i enlighet med **K**.

29	Vl.	Fjärde sextondelen är noterad a1 i **S**. Noteras e2 i enlighet med **K**.
40	Vl.	Sista taktslaget är noterat två sextondelar i **K**. Ändras i enlighet med **S** till två åttondelar.
68	Vc.	Första åttondelen är noterad a i **S**. Noteras g i enlighet med **K**.
78	Vl.	Sista sextondelen är noterad h2 i **S**. Noteras g2 i enlighet med **K**.
88	Vc.	Sista tonen är noterad F i **K**. Ändras till D i enlighet med **S**.
90	Vl.	Bindebåge saknas mellan a-a. Läggs till i analogi med takt 89.
107	Vl.	Första fjärdedelen är noterad d1+e1 i **S** men noteras här d1+d1 i enlighet med **K**.
114	Vl.	Sista sextondelen i takten är noterad e3 i **K**. Ändras i enlighet med **S** till g3.
120	Vl.	*"Prima vice"*, denna fingersättning görs bara första reprisen (endast i stämmaterialet).
122	Vl.	Sista tre sextondelarna är noterade f3-g3-f3 i **S**. Noteras i enlighet med **K** till g3-a3-g3.
123	Vl.	Sista 4 sextondelarna är i **S** noterade en ters ner, g3-f3-e3-d3. Noteras i enlighet med **K** till h3-a3-g3-f3.
127	Vl.	Sista taktslagets andra sextondel saknar återställningstecken(a3) vilket förs in.
128	Vl.	*"Alt. vice"*, denna fingersättning görs bara andra reprisen (endast i stämmaterialet).
128	Vc.	Sista 2 taktslagen är i **S** noterade med 2 fjärdedelar, oktavsprång d2-d1. Editionen noterar enligt **K** i Vc., men enligt **S** i stämman *"Violino Secondo"*
135	Vc.	Andra slaget är oläsligt i **K** med flera korrigeringar. Skulle kunna vara ett c, d, e eller a. Noteras i enlighet med **S** till ett a.
165	Vl.	**S** har ett förslag på sista sextondelstriolen som saknas i **K**. Läggs till i enlighet med **S**.
169	Vc.	Sista sextondelstriolen är noterad f-d-e i **K**. Ändras till f-e-d i enlighet med **S** och i analogi med stämföringen i Vl.
177-192	Vl., Vc.	Genom hela variationen är notationen av legatobågar inkonsekvent och skiljer sig mellan **S** och **K**. Editionen väljer att notera i enlighet med **K**:s takt 179 genom hela variationen.
177	Vl.	Första tonen a är noterad en åttondel i **K** men med sextondelspaus plus sextondel i **S**. Ändras i enlighet med **S** och i analogi med takt 181.

178	Vl.	Sista sextondelen i takten är noterad d3 i **K** men ändras till e3 i enlighet med **S** och i analogi med takt 182.
185	Vl.	Fjärde sextondelen ändras till c2 i analogi med skalorna i takt 186-190.
185	Vc.	Noterad d i **K**. Ändras till diss i enlighet med **S**.
196	Vc.	Femte åttondelen saknar återställningstecken. Ändras till ett A.
209-224	Vc.	Staccato-kilar finns endast i **S**. Editioner väljer att lägga till kilar i enlighet med **S**.
225-240	Vl.	Legatobågar i denna variation är mycket otydliga och inkonsekventa och skiljer sig mellan källorna. Editionens notation följer i möjligaste mån **K,** och kanske får ses mer som ett förslag på utförande.
241-256	Vc.	Legatobågar och staccato saknas i **K**. Läggs till i enlighet med **S**. Några tillfälliga byten till tenorklav har tagits bort för att öka läsbarheten.
249	Vc.	Näst sista sextondelen är noterad h i **K**. Ändras i enlighet med **S** till a.
254	Vc.	Tre första sextondelarna är noterade e-g-h. Troligen har tenorklaven hamnat fel. Ändras till a-c1-e1.
289	Vl.	Understämma a1 saknas i **K**. Läggs till i enlighet med **S**.
294	Vl.	Andra taktslaget, sista sextondelen(c2) i understämman saknar återställningstecken vilket förs in.
300	Vc.	Sista sextondelen är noterad h i **K**. Ändras i enlighet med **S** till a.
307	Vl.	Andra taktslaget, tre sista sextondelarna är noterade e1-f1-g1 i **K**. Ändras i analogi med takt 311 till f1-g1-a1.
311	Vl.	Första taktslaget, två mellersta sextondelarna är noterade d1-e1 i både **K** och **S**. Ändras i analogi med takt 307 till e1-f1.

© *Mårten Sundén*, Levande musikarv